

Posudek vedoucího diplomové práce Kateřiny Křenové
Reflexe cest v díle Zdeňka Matěje Kuděje

Kateřina Křenová předložila podprůměrnou diplomovou práci, jejíž úroveň navíc od první strany k závěru neustále klesá. Omluvou pro mne jako pro vedoucího práce nemůže být ani skutečnost, že jsem tento závěr před odevzdáním práce neviděl, protože ho diplomantka dopisovala doslova na poslední chvíli. Vzhledem k problémům, které předcházely, jsem totiž měl něco podobného očekávat.

Přítom samotný začátek práce působí ještě celkem přijatelně. Diplomantka zohlednila situaci, kdy k osudům spisovatele, který ji zaujal, neexistuje vlastně žádná obsáhlejší monografie, a pokusila se ji s využitím různorodých pramenů sestavit sama. V případě autora Kudějova typu, tedy spisovatele, který náměty pro své prózy nalézal téměř výhradně buď ve vlastních zážitcích nebo v událostech, se kterými se seznámil z doslechu, skutečně nelze biografický moment nechávat stranou. Diplomantka zde odpovídajícím způsobem využila především starších vzpomínkových statí Kudějových přátel a různých literátů, ale s prospěchem prozkoumala i Kudějův osobní fond uložený v Literárním archivu PNP. Uveřejněné Kudějovy rukopisné vzpomínkové statí, vztahující se např. k pobytu v Americe nebo ke konci života J. Haška, znamenají nejvlastnější přínos celé práce. Životopisné pásmo, jež se Kateřině Křenové nakonec podařilo sestavit, představuje nejen první skutečně ucelený pohled na zapomínaného autora, ale je i zajímavou sondou do literárního světa celé první poloviny 20. století.

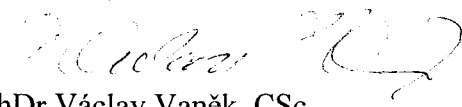
To je však pouze první část práce. Ve druhé se diplomantka soustředila ke Kudějovým pobytům ve Spojených státech a v předrevolučním Rusku a zejména první z nich obsáhle popisuje. Používá při tom metody standardního motivického rozboru (postavy, prostředí, charakteristické situace), aniž by bylo zřejmé, proč se věnuje právě těmto aspektům Kudějových próz. Slibuje-li na začátku této části rozbor Kudějova stylu, nic podobného v práci nenacházíme, snad kromě odstavců o tom nejnápadnějším – o nadužívání vysvětlivek, o množství amerikanismů a rusismů (se zjevným záměrem umocnit exotičnost zobrazovaného světa) – a kromě povšechné charakteristiky reportážního stylu, jehož prvky Křenová v Kudějových dobrodružných prózách oprávněně hledá.

Části věnované Kudějovým americkým a ruským prózám přesto podávají spolehlivý a přehledný obraz toho, čím Kuděj usiloval své čtenáře zaujmout a co na druhé straně bylo pro něj samotného „americkou, příp. ruskou realitou“. Autorka však mohla a měla postoupit dál: některé možnosti, např. komparace se Sládkovými Americkými obrázky nebo s dobovými prózami o Rusku (Heller, Čech, Mrštík: Cesta do Ruska), se přímo vnucují. Nabízející se možnost hlubšího rozboru, který by stavěl na konfrontaci reportážních postupů a dobrodružného syžetu, autorka také ponechala stranou, stejně jako např. možnost uvést Kudějovy povídky do vztahu k dobové české próze se sociálními nebo tuláckými motivy. Rovněž možnost konfrontace obrazu Ameriky jako „země volnosti a svobody“ (přes všechnu sociální a etnickou determinovanost jejích obyvatel) a Ruska, které má z Kudějovy perspektivy spíše parametry vězení, kde je volný pohyb omezován a kontrolován, zůstala nevyužita. Tento původní záměr práce se rozpustil v obsáhlých a školsky ilustrativních citacích z Kudějových povídek. Diplomantčina argumentace, že obsáhle citovat bylo nutné už vzhledem k praktické nedostupnosti Kudějových textů, ob stojí pouze částečně.

Celkový špatný dojem z práce ještě zesilují pravopisné nepřesnosti (opakovaně např. interpunkce ve vložených větách) a špatné, zběžností poznamenané technické zpracování textu. Přímo katastrofou je potom závěr. Očekávaného srovnání obou světů, které Kuděj na svých cestách poznal, se nedočkáme ani zde. Zajímavost závěru spočívá pouze v nápadné

kumulaci nečeských vazeb, nelogických novotvarů, pravopisných chyb a zcela obecných soudů, ilustrujících myšlenkově chabou úroveň diplomové práce. Bude-li práce oponentem uznána za obhajitelnou, navrhuji pro ni (vzhledem ke standardní úrovni první části) hodnocení dobře.

28.1.2006

PhDr. Václav Vaněk, CSc.